

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Από την ποίηση στη Γλώσσα»

Συγγραφή: ΕΛΕΝΗ ΓΟΥΛΑ

Εφαρμογή: ΓΕΩΡΓΙΑ (ΓΙΟΥΛΗ) ΑΛΕΞΙΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Από την ποίηση στη Γλώσσα

Εφαρμογή σεναρίου

Γεωργία (Γιούλη) Αλεξίου

Δημιουργία σεναρίου

Ελένη Γούλα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

1ο Γενικό Λύκειο Συκεών Θεσσαλονίκης

Χρονολογία

Από 08-04-2013 έως 19-04-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Το σενάριο σχετίζεται με την θεματική ενότητα «Παράδοση» του σχολικού βιβλίου: Θεματικοί κύκλοι σελ. 440-451. Το κείμενο: «Η ψυχολογία των νεοελλήνων» (Εκφραση-Έκθεση Γ΄ λυκείου, σελ. 32-33). Το θέμα για το διαδίκτυο (Εκφραση Έκθεση, σελ. 194- 199) και τέλος, την κατανόηση και παραγωγή κειμένου από τους μαθητές.

Διαθεματικό

Όχι.

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 5 διδακτικές ώρες

Χώρος

Σημειώνονται οι χώροι που αξιοποιήθηκαν για την εφαρμογή του σεναρίου ως εξής:

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας εξοπλισμένη με ηλεκτρονικούς υπολογιστές με σύνδεση στο διαδίκτυο και βιντεοπροβολέα

II. Εικονικός χώρος: wiki

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Σύμφωνα με το σενάριο οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υλοποίησή του είναι το σχολείο να διαθέτει δυνατότητα προβολής βίντεο με καλή απόδοση του ήχου, αναπαραγωγής φωτοτυπιών, εργαστήριο με Η/Υ. Από τους μαθητές απαιτείται εξοικείωση στις Νέες Τεχνολογίες και από τον διδάσκοντα απαιτείται η δυνατότητα να χειρίζεται το λογισμικό παρουσίασης, να περιηγείται στο διαδίκτυο και να μπορεί να χειρίζεται τα αρχεία ήχου. Κατά την εφαρμογή, στη δεύτερη φάση, δε χρησιμοποιήσα το εργαστήριο πληροφορικής αλλά τη σχολική αίθουσα – είναι εξοπλισμένη με βιντεοπροβολέα – αφού προηγουμένως φρόντισα να την εξοπλίσω και με φορητούς υπολογιστές.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελένη Γούλα, Από την ποίηση στη Γλώσσα, Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Λυκείου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου, η εφαρμογή του έχει στόχο να ενεργοποιήσει τη φαντασία και την έκφραση των μαθητών, έτσι ώστε να δημιουργήσουν αβίαστα κείμενα που να εκφράζουν απόψεις και ιδέες σχετικά με την παράδοση και την ελληνικότητα, θέμα που διδάσκεται και αποτελεί μέρος της εξεταστέας ύλης των Πανελληνίων εξετάσεων. Πιο συγκεκριμένα χρησιμοποιώντας αρχικά, ως κύριο σημείο αναφοράς όχι τα δοκιμιακά κείμενα, αλλά στίχους και μουσική, επιχειρεί να δημιουργήσει προβληματισμούς άμεσους και πιο γνήσιους, ώστε να ενισχύσει την εκφραστική ανταπόκριση. Στη συνέχεια βέβαια οι μαθητές – λόγω της ιδιαιτερότητας που έχει η Γ΄ τάξη – ανατρέχουν και στα κείμενα, ενώ μέσα από τη διαδικασία αναζήτησης βίντεο στο διαδίκτυο επιδιώκεται να προβληματιστούν για τη χρήση του σύγχρονου αυτού μέσου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η συντάκτρια του σεναρίου καταθέτει:

«Βιώνοντας καθημερινά επί πολλά χρόνια στο περιβάλλον του λυκείου τη σταδιακή απαξίωση των “θεωρητικών μαθημάτων”, διαπιστώνω επίσης ταυτόχρονα και την αδυναμία των φιλολόγων να εστιάσουμε στο ζωντανό και αναγκαίο κομμάτι της αρμοδιότητάς μας.

Η συγκεκριμένη πρόταση – και με το σκεπτικό ότι μπορεί να εφαρμοστεί κατάλληλα προσαρμοσμένη σε κάθε ηλικία και σε κάθε τάξη – επιχειρεί να χαλαρώσει κάπως τους μαθητές, και δοκιμάζει να απαλύνει αναστολές και

αγκυλώσεις. Δεν είναι ακατόρθωτο να γράψει κανείς αυτά που σκέφτεται. Αν το λεξιλογικό και εννοιολογικό του οπλοστάσιο είναι ανεπαρκές – δε λύνεται αυτό το πρόβλημα δια μαγείας – όμως μπορεί να αξιοποιήσει τις έστω περιορισμένες του δυνατότητες. Δανειζόμενος την ευαισθησία από την ποίηση, όχι όμως και την απροσδιοριστία, καλείται να προσεγγίσει το θέμα του πιο ελεύθερα. Στη συγκεκριμένη τάξη στην οποία απευθύνεται το σενάριο οι – περισσότεροι τουλάχιστον – μαθητές διαθέτουν σχετική γλωσσική επάρκεια. Καλούνται λοιπόν να την επιστρατεύσουν με το δικό τους προσωπικό τρόπο ο καθένας/ καθεμιά. Ο περαιτέρω προβληματισμός θα γίνει μέσα από παραδοσιακά και πολυτροπικά κείμενα για θέματα της διδακτέας και εξεταστέας ύλης όπως είναι η παράδοση, η ελληνικότητα και το διαδίκτυο στην εποχή μας. Η δημιουργία πολυτροπικού κειμένου στη συγκεκριμένη πρόταση τίθεται ως προαιρετική, καθώς οι μαθητές (ακόμα) δεν εξετάζονται σε τέτοιου είδους ασκήσεις».

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου:

- Ο προβληματισμός που επιχειρείται με την πρόταση σχετίζεται τόσο με την ελληνική παράδοση όσο και με τη σημερινή πραγματικότητα. Κατ' αρχήν οι μαθητές καλούνται να αναρωτηθούν γύρω από το τι είναι η χώρα που κατοικούν, πώς την αντιλαμβάνονται Έλληνες δημιουργοί, άνθρωποι των γραμμάτων και πώς καθημερινοί και απλοί συμπολίτες τους. Στη συνέχεια αναμένεται να πάρουν θέση πάνω στο συγκεκριμένο προβληματισμό και να διατυπώσουν απόψεις τόσο στην ομάδα τους, όσο και στην ολομέλεια της τάξης. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να συμβάλει – στον βαθμό που μπορεί να επιδράσει το σχολείο σε ένα μαθητή της Γ' λυκείου – στον υπονιασμό των μαθητών γύρω από τις δημιουργούμενες ταυτότητες των πολιτών.

Συγκεκριμένα ο συνδυασμός των εύληπτων στίχων, της μουσικής της εικόνας με τον δοκιμακό λόγο, μπορεί να κινητοποιήσει καλύτερα τις προσλαμβάνουσες, αλλά και να ενεργοποιήσει τη σκέψη, έτσι ώστε με τις κατάλληλες ερωτήσεις και επεξεργασία, να αναρωτηθεί ο μαθητής /τρια για αυτό που γνωρίζει/ πιστεύει και να αντιμετωπίσει τη γνώση του με κριτικό τρόπο.

- Σε ένα δεύτερο επίπεδο, το σενάριο σχετίζεται με τη στάση του μαθητή απέναντι στο διαδίκτυο και στα προϊόντα που διακινούνται μέσα από αυτό. Συγκεκριμένα επιδιώκει να ενεργοποιήσει την κριτική του στάση, καθώς η χρήση του συγκεκριμένου μέσου – μέρος πια αναπόσπαστο του εφήβου της χώρας μας – μπορεί βέβαια να αποβεί ιδιαίτερα ωφέλιμη και πρακτική, όμως παράλληλα μπορεί να αδρανοποιήσει την κριτική σκέψη και να του χειραγωγήσει την πρωτοβουλία. Μέσα από την επαφή και επεξεργασία πολυτροπικών κειμένων, όπως τα βίντεο του YouTube θα δοθεί η δυνατότητα να παρατηρήσουν την διαφοροποίηση του λόγου και του μηνύματος ανάλογα με το συσχετισμό εικόνας-λόγου-κίνησης και μουσικής.
- Το ζητούμενο στη συνέχεια, η δική τους έκφραση καθώς και η επιλογή του τρόπου έκφρασης, μπορεί να δώσει δυνατότητα να εφαρμόσουν τις παρατηρήσεις σε δικό τους κείμενο, καθώς αυτό θα προκύψει από τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων. Η τεκμηρίωση έτσι της ταυτότητας μπορεί να γίνει πιο συνειδητή και να δημιουργήσει έρεισμα κοινωνικότητας μεταξύ της ομάδας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Η συντάκτρια του σεναρίου υπογραμμίζει:

- Το σενάριο στοχεύει καταρχήν στην αναζήτηση προσωπικού τρόπου έκφρασης, αλλά ο στόχος αυτός δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί έτσι αποσπασματικά και μέσα από μια απλή δραστηριότητα και μάλιστα σε

μαθητές που έχουν στραμμένη την προσοχή τους στις εξετάσεις. Ωστόσο, η δυνατότητα να αναζητήσουν τις κατάλληλες λέξεις με το γλωσσικό αισθητήριο που σε μεγάλο βαθμό διαθέτουν, ενισχύει, πιστεύω την αυτοπεποίθησή τους για την επάρκειά τους στο ζήτημα αυτό. Πολύ συχνά οι μαθητές, δασκαλεμένοι από τον φροντιστηριακό μηχανισμό αποστήθισης, κακοποιούν αφάνταστα τη γλώσσα και τα νοήματά της και δημιουργούν εκτρώματα γλωσσικά. Προσπαθώντας να μιμηθούν το ύφος ή την έκφραση φροντιστηριακών δοκιμίων, κυρίως αυτοί που δεν έχουν δυνατή κατάρτιση, αποπροσανατολίζονται και ξεχνούν το αυτονόητο.

- Η πρόταση αυτή λοιπόν, αλλάζοντας την κατεύθυνση επιθυμεί να γυρίσει έστω και για λίγο τους μαθητές στην πηγή, εκεί που οι λέξεις παράγονται και αποκτούν τη σημασία τους. Αυτή τη σημασία που δίνουν οι ποιητές και αντιλαμβάνεται η κοινωνία. Η επισήμανση της ποιητικής χρήσης της γλώσσας και η αναζήτηση της αντίστοιχης αναφορικής χρήσης, επιχειρεί να δημιουργήσει στο μαθητή ένα κάπως χαλαρό συνειρμό, μια αίσθηση ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει τις λέξεις και να τους δώσει το νόημα που επιθυμεί μέσα στο περιβάλλον που θα επιλέξει. Αν αφεθεί ο μαθητής – δεν είναι βέβαια αυτονόητο – σε αυτό το παιχνίδι, μπορεί να αποκομίσει οφέλη πιθανόν σπουδαιότερα από συνεχείς διορθώσεις και παρατηρήσεις των δοκιμίων του από το δάσκαλο.
- Η επεξεργασία επίσης πολυτροπικών κειμένων (βίντεο, τραγούδι), καθώς και η δημιουργία αντίστοιχων από τους ίδιους, ενισχύει τις γνώσεις τους για τη γλώσσα. Κυρίως ενισχύεται η κατανόηση ποικίλων κειμένων (τραγούδι, ποίημα, βίντεο, δοκίμιο), αλλά και η ικανότητά τους να παράγουν αντίστοιχα κείμενα οι ίδιοι – κατά την παρούσα εφαρμογή δεν ζητήθηκε από τους μαθητές να δημιουργήσουν δικά τους video.

Γραμματισμοί

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου:

- Στο πεδίο των γραμματισμών το σενάριο στοχεύει τόσο στο σχολικό γραμματισμό, που απαιτεί το σύστημα των εξετάσεων, όσο και σε νέους γραμματισμούς που σχετίζονται με τη χρήση των ΤΠΕ. Συγκεκριμένα με την αναγνώριση της ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας στα τραγούδια και την διαδικασία μετασχηματισμού της, εξασκούνται οι μαθητές στις ασκήσεις θεωρίας που ζητούνται στις εξετάσεις. Επίσης η κατανόηση των δοκιμιακών κειμένων και η καταγραφή ιδεών και απόψεων ενισχύει την ανάπτυξη των δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής κειμένων, ζητούμενο και αυτό των εξετάσεων. Επιπλέον η εμβάθυνση σε έννοιες όπως παράδοση, ελληνικότητα, διαδίκτυο, ψυχολογία των νεοελλήνων, αποτελεί κι αυτό προαπαιτούμενο των εξετάσεων.
- Παράλληλα όμως ασκούνται οι μαθητές στην κατανόηση και αποκωδικοποίηση πολυτροπικών κειμένων. Με αφορμή το βίντεο του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε διάφορες εκδοχές, οι μαθητές καλούνται να αντιμετωπίσουν κριτικά τον τρόπο που «χρωματίζεται» το αρχικό κείμενο, το σχόλιο πάνω στο κείμενο, καθώς και το ίδιο το μέσον και την επίδρασή του πάνω στην πληροφορία και την οπτική που υιοθετεί.
- Η συνεργασία επίσης των μαθητών που προβλέπεται στο σενάριο με τον χωρισμό τους σε ομάδες ενισχύει κοινωνικές δεξιότητες, καθώς επιχειρείται να παράγουν από κοινού κάποιο έργο. Η δραστηριότητα που θα ζητηθεί απαιτεί την ανταλλαγή απόψεων, την καταγραφή και την παραγωγή κειμένου το οποίο θα προκύψει από την προηγούμενη διαδικασία. Το γεγονός ότι ο διδάσκων θα έχει την εποπτεία της συγκεκριμένης συνεργασίας, διασφαλίζει ως ένα βαθμό, ότι τα μέλη της ομάδας θα καταβάλουν το μέρος της εργασίας που τους αναλογεί.

Διδακτικές πρακτικές

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου:

Στην πρώτη φάση το σενάριο χρησιμοποιεί κυρίως παραδοσιακές διδακτικές πρακτικές. Η τάξη παρακολουθεί κεντρικά μια οθόνη όπου προβάλλεται το θέμα του μαθήματος και εργάζεται ατομικά στα φύλλα εργασίας. Ο κάθε μαθητής/μαθήτρια σκέφτεται και απαντά σε ερωτήσεις αναζητώντας δικές του/της γνώσεις, σκέψεις, απόψεις κλπ., τις οποίες διατυπώνει και – αν θέλει – κοινοποιεί στην ολομέλεια της τάξης. Η χρήση των ΤΠΕ γίνεται με παραδοσιακό τρόπο, όχι όμως για εντυπωσιασμό ή σαν αφορμή του μαθήματος. Έχουν λειτουργικό χαρακτήρα, καθώς παρατηρεί η τάξη καθοδηγούμενη από τον διδάσκοντα τον μετασχηματισμό του αρχικού κειμένου (πρώτα το τραγούδι «Μάνα μου Ελλάς» και ύστερα το ποίημα «Όμορφη και παράξενη πατρίδα») σε βίντεο με τη χρήση εικόνας και κίνησης.

Επίσης η τάξη συζητά το θέμα του μετασχηματισμού αυτού, αλλά και τον ρόλο του διαδικτύου σε μια κεντρική συζήτηση με συντονιστή τον διδάσκοντα και απαντώντας σε δοσμένες και σχεδιασμένες από πριν ερωτήσεις. Η επιλογή αυτή – εφαρμογή του δασκαλοκεντρικού μοντέλου με στοιχεία συμπεριφορισμού και εποικοδομισμού («ο κάθε μαθητής κατασκευάζει τη γνώση με τον δικό του τρόπο, ενεργητικά και δεν αποτελεί απλά ένα παθητικό υποδοχέα πληροφοριών και γνώσεων»: *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Τεύχος 1 (Γενικό μέρος)* ΕΑΠΥ – Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (ΤΕΚ), σελ 28) – γίνεται εσκεμμένα καθώς επιδιώκεται να μη χαθεί πολύτιμος – κυρίως για την τάξη αυτή – χρόνος και να αξιοποιηθεί με τον πιο πρακτικό για την περίπτωση τρόπο η Νέα Τεχνολογία.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η συντάκτρια του σεναρίου καταθέτει:

«Αφετηρία του προβληματισμού, αποτέλεσε η φράση της πεζογράφου Ρέας Γαλανάκη προς τους μαθητές λυκείου, ότι έμαθε να γράφει διαβάζοντας ποίηση. Ο στοχασμός πάνω σ' αυτή την εξομολόγηση-διαπίστωση με οδήγησε στην παραδοχή ότι προσωπικά στα μαθήματά μου δε συνδέω συνειδητά την ποίηση με τον δοκιμιακό λόγο, αν και είναι γνωστό ότι ο λόγος – η γλώσσα γενικότερα – με την ποίηση καλλιεργείται, αποκτάει ευελιξία, εκφραστικότητα, οικονομία κλπ. Με την πρόταση λοιπόν αυτή, επιχειρώ να βρω ένα τρόπο, μια διαδικασία, μια πρακτική που να εντάσσει κάπως την ομορφιά του ποιητικού λόγου μέσα στον στεγνό – αποστεγνωμένο – μαθητικό λόγο. Κάτι τέτοιο βέβαια μάλλον απαιτεί συνεχή και μεθοδική προσπάθεια, καθώς η ποίηση συχνά αντιμετωπίζεται με κάποια απαξίωση. Γι' αυτό και ξεκινώ την πρόταση με στίχους ποιητικούς – χωρίς αμφιβολία – που έχουν γίνει τραγούδια».

Η παραπάνω κατάθεση με παρακίνησε κι εμένα στην εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η πρόταση συνδέεται άμεσα με την διδακτέα ύλη της Γ' τάξης, καθώς εντάσσεται θεματικά στην ενότητα «παράδοση και ελληνικότητα», αλλά και με την επεξεργασία δοκιμιακών κειμένων (κατανόηση, αναζήτηση στοιχείων δομής, λεξιλόγιο). Επίσης σχετίζεται με την ενότητα προς διδασκαλία που αφορά στο διαδίκτυο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στην εφαρμογή του σεναρίου αξιοποιήθηκαν οι ΤΠΕ, καθώς ακούστηκε και προβλήθηκε το τραγούδι, αναζητήθηκαν και προβλήθηκαν βίντεο που εικονοποιούν το τραγούδι και προέκυψε συζήτηση σχετική με τη νέα διάσταση-ερμηνεία που λαμβάνουν τα τραγούδια κατά τις εικονοποιήσεις που υφίστανται από διάφορους δημιουργούς.

Κείμενα

Η συντάκτρια του σεναρίου προτείνει τα παρακάτω κείμενα, στα οποία παρέπεμνα κι εγώ τους μαθητές μου κατά τη διαδικασία της εφαρμογής:

Δοκίμια – άρθρα:

- [Η ψυχολογία των νεοελλήνων](#) (Εκφραση-Εκθεση Γ' λυκείου, σελ. 32-33)
- [Κορνήλιος Καστοριάδης, Η σχέση μας με την παράδοση](#) (Θεματικοί κύκλοι, σελ. 450)
- Ο χαρακτήρας των νεοελλήνων κατά την Britannica του 1910 http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_1_17/12/2010_426117
- Αλέκος Φασιανός, [«Η ελληνικότητα κινδυνεύει από εμάς»](#), Το ΒΗΜΑ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 17/01/2010 06:52 [22-2-13]
- Νίκος Ευδάκης, «Ανατολή ή Δύση; Βασανίζομαι» <http://ks212790.kimsufi.com/news/egrapsan-eipan/anatoli-i-dysi-basanizomai-toy-nikoy-g-ksydaki>

Τραγούδια:

- 1^ο Τραγούδι: [Μάνα μου Ελλάς](#) – 1983 σε στίχους Νίκου Γκάτσου και μουσική Σταύρου Ξαρχάκου. [22-2-13]
- 2^ο Τραγούδι: [Όμορφη και παράξενη πατρίδα](#) Στίχοι: Οδυσσέας Ελύτης, Μουσική: Δημήτρης Λάγιος [22-2-13]

Βίντεο:

- <http://www.youtube.com/watch?v=QcukxtTuEBo> [22-2-13]
- <http://www.youtube.com/watch?v=tARkMCiedWM> [22-2-13]
- <http://vithos-psihiis.pblogs.gr/2008/08/omorph-kai-paraxenh-patrida.html> [22-2-13]
- <http://www.tanea.gr/opinions/all-opinions/article/4735683/?iid=2> [22-2-13]
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_1_17/12/2010_426117 [22-2-13]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η φάση (2 διδακτικές ώρες)

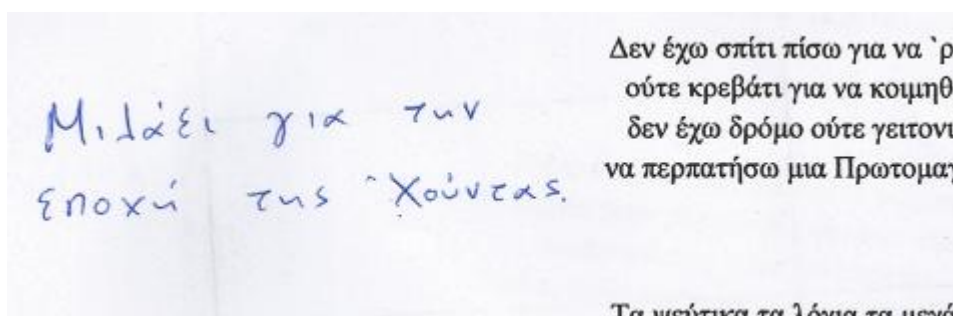
1^η ώρα: Για να γίνει αυτό το δίωρο συγκέντρωσα τους μαθητές του Γ2 και του Γ3, τμήματα στα οποία διδάσκω το γλωσσικό μάθημα, που βρίσκονταν στο σχολείο, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στο πρόγραμμα – σύνολο 24 μαθητές. (Ως γνωστόν οι «καλοί» μαθητές της Γ΄ Λυκείου συνηθίζουν να απουσιάζουν τις τελευταίες ημέρες του διδακτικού έτους για να διαβάσουν για τις Πανελλαδικές εξετάσεις). Αφού τους ενημέρωσα για την εφαρμογή του σεναρίου ξεκίνησε η πρώτη φάση μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και χωρίς να οριστούν ομάδες. Χρησιμοποιήθηκε, σύμφωνα με το σενάριο, ένας υπολογιστής με ενισχυμένα ηχεία και ένας βιντεοπροβολέας.

Μοιράστηκε κατ' αρχήν το [φύλλο εργασίας](#) όχι ένα στον κάθε μαθητή (όπως προβλέπει το σενάριο) αλλά ένα σε κάθε ζευγάρι και τους ζητήθηκε να διαβάσουν σιωπηλά το πρώτο τραγούδι. Προτίμησα τη συνεταιριστική-συνεργατική διδασκαλία γιατί οι μαθητές αυτοί είναι στην πλειοψηφία τους, από τους πλέον αδύνατους (και αδιάφορους) και ήθελα να βοηθά ο ένας τον άλλο. Μόλις διάβασαν το πρώτο τραγούδι, κατευθείαν τους ζήτησα να σημειώσουν στη φωτοτυπία το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο θα το τοποθετούσαν και στη συνέχεια εικόνες, λέξεις, συναισθήματα σύμφωνα με την ερώτηση του φύλλου εργασίας. (Παρέκαμψα την ερώτηση του σεναρίου «να απαντήσουν αν υποψιάζονται τι είδους μάθημα θα κάνουμε και για ποιο πράγμα θα μιλήσουμε», εφόσον τα ζητήματα αυτά τα συζητήσαμε κατά την ενημέρωση για την εφαρμογή του σεναρίου). Μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ότι μόνον δύο μαθητές γνώριζαν το τραγούδι, αλλά όχι και το έργο «Ρεμπέτικο», στο οποίο ανήκει.

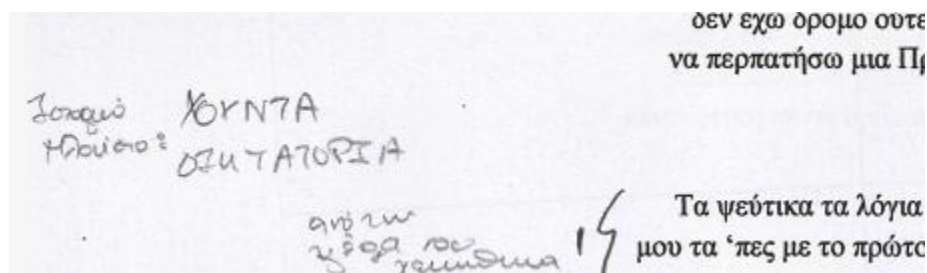
Οι περισσότεροι από τους μαθητές τοποθέτησαν το τραγούδι χρονικά την εποχή της δικτατορίας. Σε αυτό, όπως είπαν, τους παρέσυρε η εκφώνηση της άσκησης

«Μάνα μου Ελλάς-1983», ενώ, όπως είπαν δεν σκέφτηκαν καθόλου, αλλά και δεν ήξεραν, πότε τοποθετείται ιστορικά το «Ρεμπέτικο».

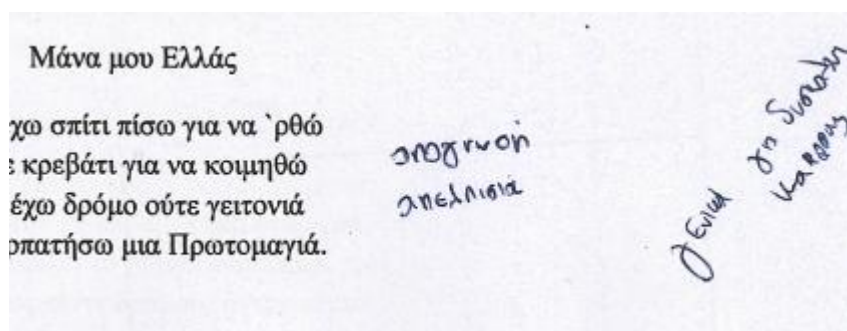

Εικόνα 1: «εποχή της χούντας»

Εικόνα 2: Ιστορικό πλαίσιο τραγουδιού, η χούντα.

Κάποια ζευγάρια πάλι έδωσαν πιο γενικές απαντήσεις:

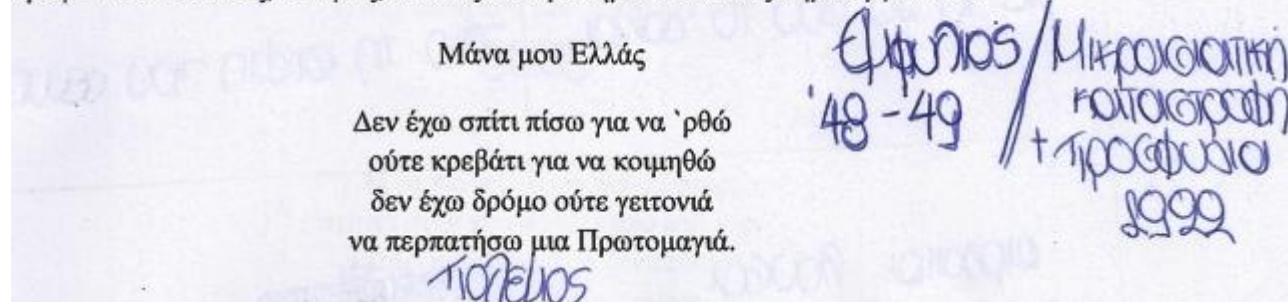

Εικόνα 3: Γενικά, για «δύσκολους καιρούς».

Κάποιοι άλλοι, σημείωσαν πόλεμο εμφύλιο, αλλά και μικρασιατική καταστροφή.

ΔΙ: Διαβάστε τους στίχους του τραγουδιού: **Μάνα μου Ελλάς – 1983 σε στίχους Νίκου Γκάτσου Σταύρου Ξαρχάκου για την ταινία του Γιώργου Φέρρη «Ρεμπέτικο»** και σημειώστε στα κενά τροφών καταστάσεις, σκέψεις, εικόνες και ερωτήματα που σας δημιουργούνται.

Εικόνα 4: Εμφύλιος, Μικρασιατική καταστροφή και προσφυγιά.

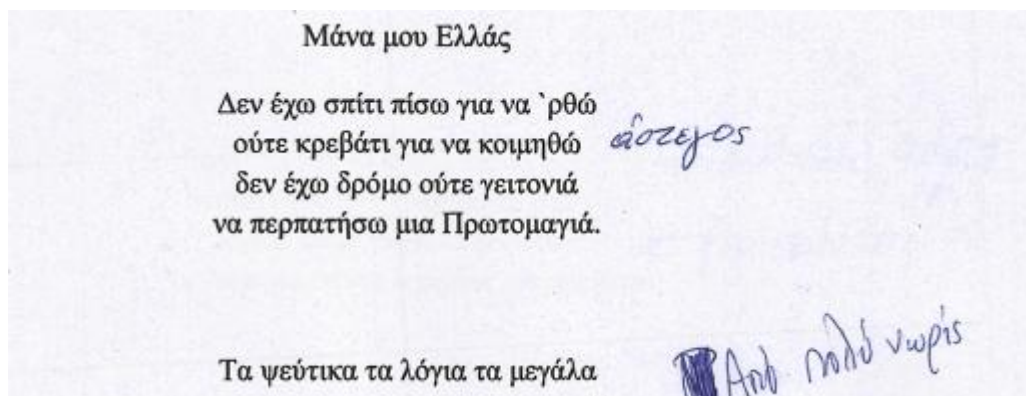
Στο μεταξύ άνοιξα τον υπολογιστή και έβαλα να παίζει το πρώτο [βίντεο από το «ρεμπέτικο»](#). Συγχρόνως οι μαθητές σχολίαζαν σχετικά με το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο οι ίδιοι είχαν τοποθετήσει το τραγούδι και με αυτό το οποίο τους αποκαλύφθηκε από το βίντεο.

Εικόνα 5: από την προβολή του πρώτου βίντεο (δεν μπορούσαμε να παρακολουθήσουμε κανένα βίντεο σε πλήρη οθόνη λόγω της μικρής ταχύτητας του internet εκείνη την ώρα στο σχολείο μας)

Κάποιοι είπαν ότι οι στίχοι θα μπορούσαν να θεωρηθούν επίκαιροι, εφόσον θα μπορούσαν να αντιστοιχούν σε σύγχρονα φαινόμενα, πχ. δεν έχω σπίτι πίσω για να 'ρθω (οικονομική εξαθλίωση και σύγχρονη μετανάστευση)

Εικόνα 6: δεν έχω σπίτι = άστεγος

Βέβαια, όλοι συμφωνήσαμε ότι η μουσική και στη συνέχεια η εικόνα μας βοηθά να εντάξουμε ιστορικά τους στίχους του Ν. Γκάτσου. Με αφορμή αυτή τη συζήτηση, ανατρέποντας τη σειρά του σεναρίου, έβαλα στους μαθητές να παρακολουθήσουν το [δεύτερο επικαιροποιημένο βίντεο](#). Η συζήτηση επεκτάθηκε και στη σύγκριση της χρήσης της εικόνας στις δύο περιπτώσεις. Για το ποια σημασία αποκτούν οι λέξεις/στίχοι, για το αν οι εικόνες ανταποκρίνονται στις δικές τους αρχικές υποθέσεις κτλ.

Εικόνα 7: από την προβολή του δεύτερου (επικαιροποιημένου) βίντεο

Σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης κρατούσα τον ρόλο του συντονιστή. Δεν χρειάστηκε η παρέμβασή μου, εφόσον οι μαθητές είχαν πολλά να πουν. Θεωρώ τη σύγκριση αυτή των βίντεο πολύ επιτυχημένη επιλογή του σεναρίου. Εκτός των άλλων φάνηκε ότι παρά την εξοικείωση και την αγάπη των μαθητών για τη θέαση αλλά και την παραγωγή βίντεο, όλοι αναγνώρισαν την υπεροχή της πρώτης, κινηματογραφικής εικόνας, «παρά το ενδιαφέρον» που έχει το δεύτερο βίντεο, αφού «θίγει επίκαιρα ζητήματα» και «προσθέτει σύγχρονη οπτική ματιά» στο τραγούδι του Ν. Γκάτσιου και του Στ. Ξαρχάκου (σε εισαγωγικά εκφράσεις που χρησιμοποίησαν οι μαθητές μου).

Μετά περάσαμε στη μετατροπή της ποιητικής σε αναφορική γλώσσα :

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα 'πες με το πρώτο σου το γάλα.

Από πολύ νωρίς

Μα τώρα που ξυπνήσανε τα φίδια
εσύ φοράς τα αρχαία σου στολίδια
και δε δακρύζεις ποτέ σου μάνα μου Ελλάδα
που τα παιδιά σου σκλάβους ξεπουλάς.

εχθροί

διαφθορά/κρίση

Πολιτεία

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα 'πες με το πρώτο σου το γάλα.

αφαινή

Όταν ο κόσμος
υποφέρει από κρίση
το σκέφτεσαι Ελλάδα

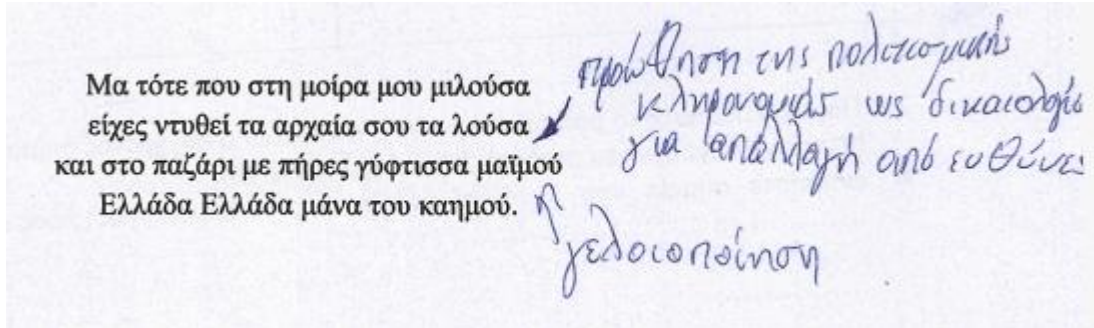
Μα τώρα που η φωτιά φουντώνει πάλι
εσύ κοιτάς τα αρχαία σου τα κάλλη
και στις αρένες του κόσμου μάνα μου Ελλάδα
το ίδιο ψέμα πάντα κουβαλάς.

από ελπίδα σε
ελπίδα σε
ελπίδα σε
ελπίδα σε

Υγειές επιδες
στον λαό σου

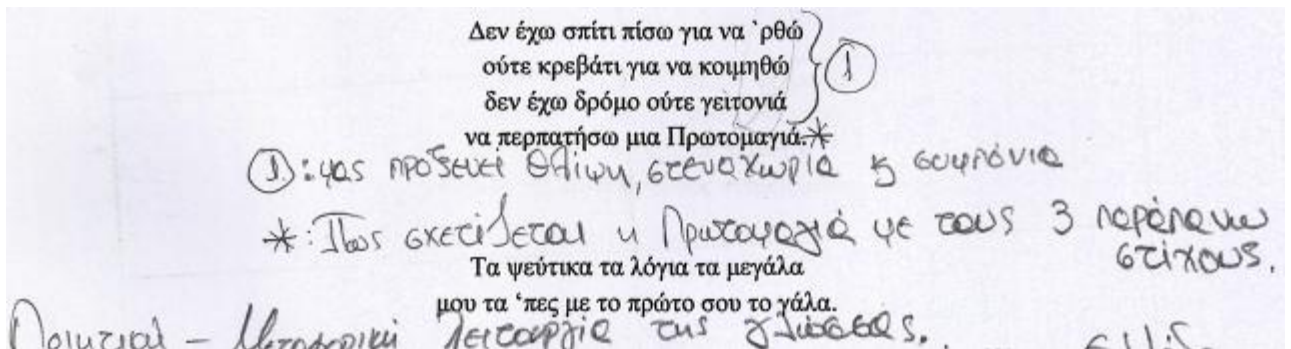
Μα τώρα που η φωτιά φουντώνει πάλι
εσύ κοιτάς τα αρχαία σου τα κάλλη
και στις αρένες του κόσμου μάνα μου Ελλάδα
το ίδιο ψέμα πάντα κουβαλάς.

Όσο τα πράγματα χειρο-
τερεύουν. Εμείς συνεχίζουμε
να μην κατανοούμε τα δεινά
5 να καταϊδανώ-
μαστε

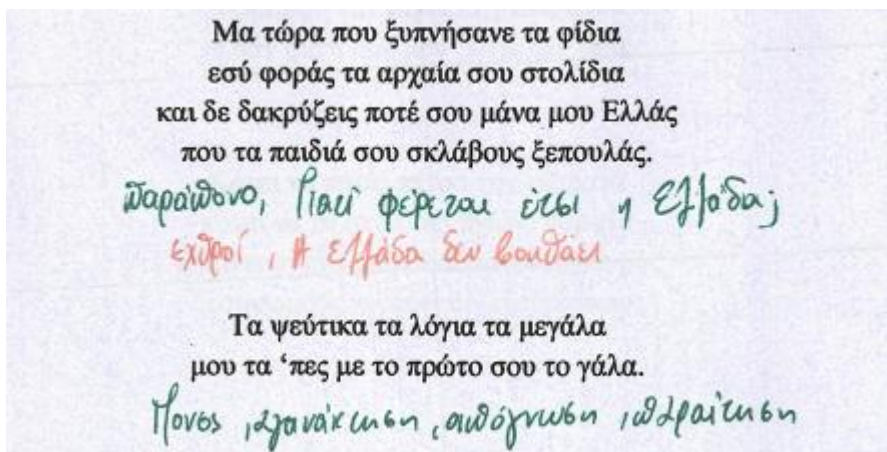

Εικόνες 8, 9, 10, 11 : Πρόχειρες απόπειρες αποκωδικοποίησης

Τέλος, συζητήσαμε για πολύ λίγο, επειδή χτύπησε το κουδούνι, για τα συναισθήματα και τις σκέψεις που μας γέννησαν στην αρχή οι στίχοι και μετά τα βίντεο.

Εικόνα 12: Συναισθήματα και απορίες μετά την πρώτη ανάγνωση

Εικόνα 13: Σχόλια με χρώμα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

σου για την ταινία του Γιώργου Φερρή «Γεμπετικό» και σημειώστε στα κενά
εις, σκέψεις, εικόνες και ερωτήματα που σας δημιουργούνται.

Μάνα μου Ελλάς

Δεν έχω σπίτι πίσω για να ῥθώ
ούτε κρεβάτι για να κοιμηθώ
δεν έχω δρόμο ούτε γειτονιά
να περπατήσω μια Πρωτομαγιά.

Μελαγχολία, μοναξιά
απογοήτευση, βυθία;

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα ῥες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τώρα που ξυπνήσανε τα φίδια
εσύ φοράς τα αρχαία σου στολίδια
και δε δακρύζεις ποτέ σου μάνα μου Ελλάς
που τα παιδιά σου σκλάβους ξεπουλάς.

Το γάλα

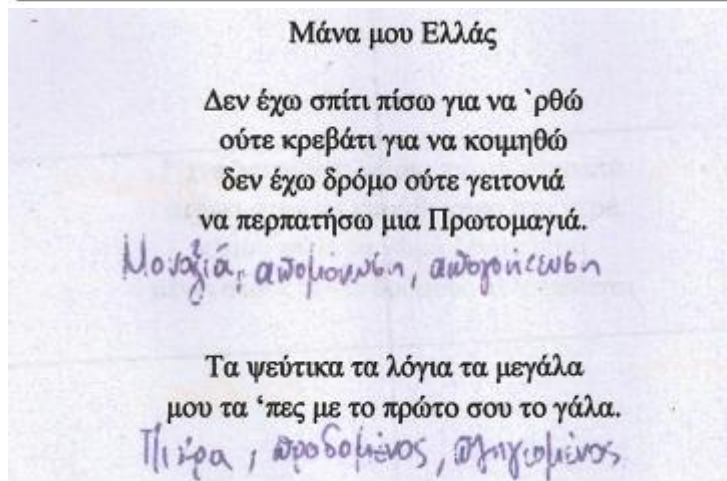
απο τότε που
γενθήκατε

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα ῥες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τότε που στη μοίρα μου μιλούσα
είχες ντυθεί τα αρχαία σου τα λούσα
και στο παζάρι με πήρες γύφτισσα μαϊμού
Ελλάδα Ελλάδα μάνα του καημού.

αφασία βουνη
με γάλα σου!

Εικόνα 14: Σχόλια με εικόνα

Εικόνα 15: Κι άλλα σχόλια

2^η ώρα: Η δεύτερη ώρα ξεκίνησε με την ανάγνωση, από μένα, του ποιήματος του Ο. Ελύτη «Όμορφη και παράξενη πατρίδα». Κατόπιν ζήτησα από κάποιον μαθητή μου να το ξαναδιαβάσει. Συζητήσαμε σχετικά με το ότι είναι ποίημα του Ελύτη που μελοποιήθηκε. Τους ρώτησα μάλιστα αν γνωρίζουν άλλα μελοποιημένα ποιήματα του Ο. Ελύτη. Γνώριζαν ελάχιστα (κυρίως τα άσματα από το Άξιον Εστί). Όταν τους ανέφερα μερικά ακόμη μου είπαν πως τα γνώριζαν, αλλά δεν ήξεραν ότι είναι του Ο. Ελύτη. Τους ρώτησα επίσης ποια άλλα μελοποιημένα ποιήματα γνωστών ποιητών γνωρίζουν. Σ' αυτή την περίπτωση τα πράγματα ήταν κάπως καλύτερα (Γνώριζαν οι περισσότεροι την *Άρνηση* του Γ. Σεφέρη, καθώς και μελοποιημένα ποιήματα του Ν. Καββαδία., αλλά και άλλα).

Στη συνέχεια, ακολουθώντας το σενάριο πρόβαλα [το βίντεο όπου ο Παντελής Θαλασσινός ερμηνεύει το ποίημα](#). Ακούστηκαν ευμενή σχόλια όχι μόνο για τη μελοποίηση αλλά και για την ενορχήστρωση του κομματιού που με εντυπωσίασαν. Οι «μουσικοί» των τμημάτων έκαναν το θαύμα τους! Ακολούθησε η ελεύθερη σύγκριση των κειμένων.

Εικόνα 16: Όμορφη και παράξενη πατρίδα, από τον Π. Θαλασσινό

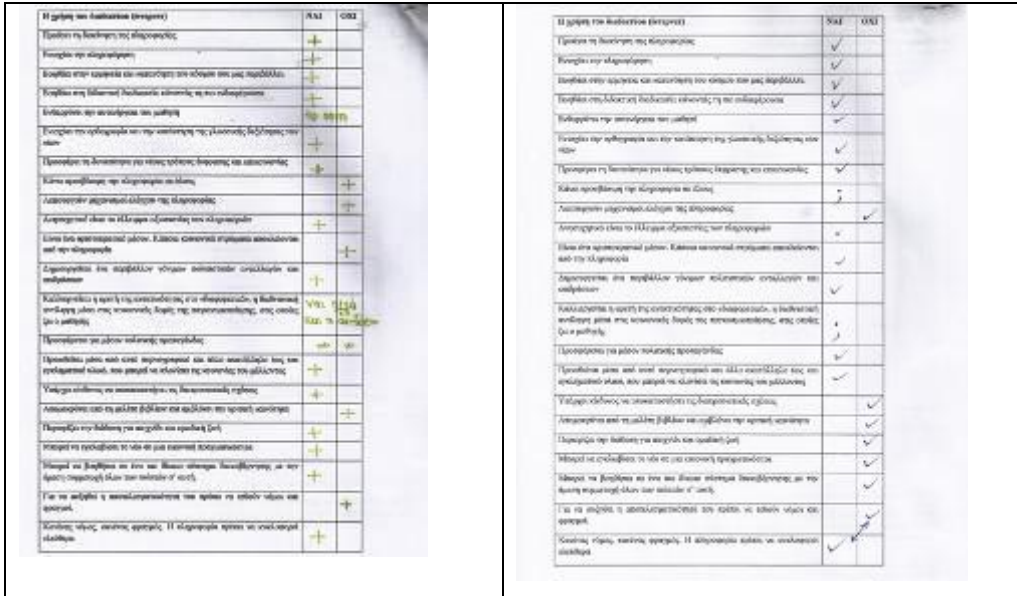
Στη συνέχεια παρακολουθήσαμε το [επικαιροποιημένο βίντεο](#). Το πρώτο πράγμα που σχολιάστηκε ήταν η φτωχή ενορχήστρωση του δεύτερου μουσικού κομματιού. Μετά περάσαμε στις διαφορές της απόδοσης του νοήματος.

Εικόνες 17, 18: Όμορφη και παράξενη πατρίδα, από τον Γ. Νταλάρα, στο επικαιροποιημένο βίντεο

Συζητήσαμε για την πραγματικότητα του διαδικτύου και για το πώς επηρεάζει τραγούδια και ποιήματα. Κάποιος έθεσε το ζήτημα κατά πόσον πρέπει να επιτρέπεται στον καθένα να παίρνει το πνευματικό έργο του δημιουργού και να το σχολιάζει με εικόνες ή βίντεο της δικής του επιλογής. Εκφράστηκαν αντικρουόμενες απόψεις. Στη συνέχεια αξιοποιήσαμε τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου.

Εικόνες 19, 20: Ερωτηματολόγια συμπληρωμένα

Αυτές με τη σειρά τους πυροδότησαν περαιτέρω συζήτηση, η οποία συνεχίστηκε, όπως έμαθα, και στο διάλειμμα.

2^ο δώρο (στην αίθουσα διδασκαλίας, εξοπλισμένη με τέσσερις Η/Υ)

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες της αρεσκείας τους. Δεδομένου ότι προέρχονταν από δύο διαφορετικά τμήματα (σύνολο 17 μαθητές και από τα δύο τμήματα), μου προξένησε εντύπωση ότι οι περισσότερες ομάδες περιλάμβαναν μαθητές και από τα δύο τμήματα. Κάθε ομάδα την αποτελούσαν τέσσερις και σε μια περίπτωση πέντε μαθητές.

Είχα φροντίσει, πριν την είσοδο των μαθητών στην τάξη, να ετοιμάσω την αίθουσα για ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, να συνδέσω τους υπολογιστές και να περάσω πάνω στην επιφάνεια εργασίας τους το φύλλο εργασίας κάθε ομάδας (βλ. Φύλλα Εργασίας [Ομάδα 1](#), [Ομάδα 2](#), [Ομάδα 3](#), [Ομάδα 4](#)). Τους είπα να ανοίξουν τα φύλλα και οι ομάδες άρχισαν να εργάζονται.

Εικόνα 21: «Φωτογενής» ομάδα εν δράσει

Εικόνα 22: Ομάδα με ανοιχτό το φύλλο εργασίας στον υπολογιστή.

Μόλις οι ομάδες διάβασαν τα φύλλα εργασίας και την άσκηση που έπρεπε να κάνουν, ζήτησαν να αποφύγουν το «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: εύρεση άλλων τραγουδιών με παρόμοιο περιεχόμενο» και να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στη συγγραφή άρθρων. Συμφώνησα κατανοώντας και την ανησυχία και την αγωνία τους για τις

Πανελλαδικές εξετάσεις, που σε λίγο αρχίζουν. Περιφερόμενη όμως από ομάδα σε ομάδα, παρατήρησα ότι όλοι άνοιξαν και άκουσαν κάποια στιγμή το [τραγούδι των Αλκαίου, Μικρούτσικου, Μητροπάνου](#), που μια ομάδα έσπευσε να χαρακτηρίσει «τραγουδάρα». Από τα κείμενα στα οποία περιηγήθηκαν οι μαθητές της Γ΄ και Δ΄ ομάδας διάβασαν με ιδιαίτερη προσοχή το κείμενο της [ηλεκτρονικής τάξης](#) (σελ. 40) και ορισμένοι κράτησαν από αυτό σημειώσεις στα πρόχειρά τους.

Επίσης οι μαθητές ζήτησαν να γράψουν σύντομο άρθρο (και όχι 500-600 λέξεις όπως ζητείται στις Πανελλαδικές). Και με αυτό συμφώνησα, εφόσον είναι πολύ δύσκολο για μια ομάδα να παραγάγει τόσο μεγάλο κείμενο και μάλιστα στο χρονικό πλαίσιο που προβλέπεται από το σενάριο, δείχνοντάς τους ότι και το φύλλο εργασίας αφήνει ανοιχτό το μέγεθος του κειμένου. Στο τέλος του δώρου όλες οι ομάδες είχαν καταφέρει να ολοκληρώσουν την εργασία τους.

Σε όλη τη διάρκεια της εργασίας των ομάδων περιφερόμουν από ομάδα σε ομάδα και βοηθούσα. Οι μαθητές φαίνονταν ιδιαίτερα αγχωμένοι, συζητούσαν μεταξύ τους για τα χαρακτηριστικά του άρθρου και με ρωτούσαν πώς (στις εξετάσεις) θα τα κάνουν εμφανή στο κείμενό τους, ώστε να δείξουν στο βαθμολογητή ότι κατέχουν τη σχετική θεωρία.

3^η φάση, 1 διδακτική ώρα (στην ίδια αίθουσα διδασκαλίας. Έγινε αμέσως μετά το 2^ο δώρο, σε ώρα που «εξοικονόμησα» από συναδέλφους, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στο πρόγραμμα. Αυτό το έκανα γιατί δεν ήμουν σε θέση να γνωρίζω ποιους και πόσους μαθητές θα είχα κατά την επόμενη διδακτική ώρα του δικού μου προγράμματος. Έκρινα ότι οι παρουσιάσεις των εργασιών έπρεπε να γίνει από τα ίδια και προς τα ίδια τα παιδιά που εργάστηκαν).

Όλος ο χρόνος αφιερώθηκε στην παρουσίαση των εργασιών και στον σχολιασμό τους. Κάθε ομάδα όρισε έναν υπεύθυνο να διαβάσει το άρθρο, ενώ γινόταν ταυτόχρονη προβολή από τον βιντεοπροβολέα. (Για να διαβάσετε τα κείμενα που έγραψαν οι ομάδες, βλ. Τεκμήρια).

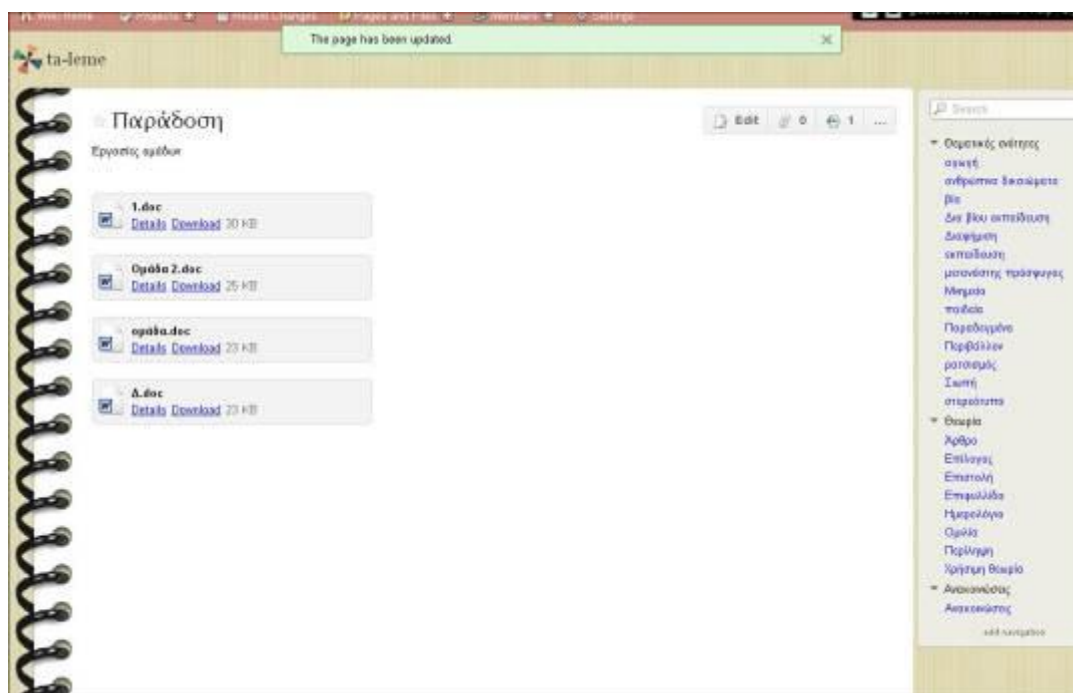
<p>ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΧΟΓΡΑΦΟ:</p> <ul style="list-style-type: none"> οδηγητικό αμοιβαίας λαός, σαφώς διαφορετικός από τον χαρακτήρα από τους γειτονικούς λαούς, ηλικίας από τον κοινό ενδιαφέρον για τους ίδιους στόχους και βέλτερο παιδείας για την ανεπτυγμένη τους είναι των άλλων εθνών Ο έλληνας πολιτικός όλος των Ελλήνων είναι συγκροτημένοι εκκίνηση των σύγχρονων, άμεσα να εφαρμόσει οι αλλαγές και διασφάλιση αποτελεσματική δικαίωμα δημοσίων κόστος της πολιτικής έθιμοι, κριτικές, πολιτισμικές και επηρεάζει, αλλά αβυσθός. Τα ελαττώματα των Ελλήνων, σε μεγάλο βαθμό, πρέπει να αποδοθούν στη μακροχρόνια υπερίσχύ τους οι ξένοι φύλας Γενικά, οι Έλληνες μισούν να περιγραφούν ως ένας έλληνας, φιλόδοξος και πατριωτικός λαός, παρ' όσον να μεγάλες προσέχουν και θάλασσες, αλλά ελλείπει οι προμήνη πιο στενός χαρακτηριστικό που οδηγούν στη εθνική μαρτυρία <p>Ο ελληνικός λαός</p> <p>Πολύ εύκολα συνήθισαν να βάζουν «πατήρα» οι ανθρώπους και λαούς. Ο αφορισμός μου είναι ηρωικός, η γενναία απειλή... Με μια και δύο λέξεις συχνά σηματοδοτούν ανθρώπους ο οποίος φαίνεται να είναι μόνο από τους ίδιους χαρακτηρισμούς. Ο ανθρώπινος χαρακτήρας είναι πολυεπίθετος. Με μερικούς χαρακτηρισμούς αθροισμα οδηγούν τον άλλο.</p> <p>Αν τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά για το χαρακτηρισμό ενός ατόμου, καταβάλλονται είναι κριτικές όσον αφορά τον χαρακτήρα και τη νοσηρότητα οι άλλους είναι άδικο!</p>	<p>Ομάδα 2</p> <p>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Ε ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟ:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ο Ε Παπανούτσος παρασημάει ένα διάλογο σχετικά με το χαρακτήρα των Ελλήνων. Με αφορμή τον τρόπο που οδηγούν οι νεοέλληνες προσπαθεί να βάλει γενεαλογικά συμπέρασμα. Ο πρώτος ομιλητής θεωρεί τους Έλληνες αγνώστους χωρίς στήριξη και αναταραχή/ζήλο. Ο δεύτερος ομιλητής διακατέχεται σε κάθε στιγμή των χαρακτήρα των Ελλήνων μένοντας τα βήματα και στα όσα το αποκόλλητο είναι ακαταίτητο (στην αρχή του Ε. Παπανούτσου) για τη νεοέλληση και στις κοινές καταστάσεις των αυτοκινήτων και στο κράτος. Εκτός από τα κοινά στοιχεία της συμπεριφοράς των Ελλήνων αναγνωρίζει και θετικά (αυτομάτα, εύθετη να βελτίωση, πρόθυμα τα) <p>ΑΡΧΟ</p> <p>ΠΕΣ ΜΟΥ ΠΩΣ ΟΛΗΓΗΣΗ ΝΑ ΣΟΥ ΠΩ ΠΟΙΟΣ ΕΣΑΙ</p> <p>Η χώρα μας κληθή θάλασσά πρώτα στα προγράμματα. Αυτά σε πολύ μεγάλο βαθμό οφείλονται στον τρόπο που οδηγούν οι Έλληνες. Δεν σέβονται τον κόσμο οδούς κατά σφοδρά. Δεν υποκύπτουν στα όσματα της ταπεινότητας και παραμένουν σκληρές πολιτικές της δεν θα ομολογήσουν. Αλλά και όταν ομολογούν έχουν τον τρόπο να μην κηρύττουν το πρόβλημα. Επαρκώς σέβονται και το κράτος που δεν τους ταπεινεί.</p> <p>Ο τρόπος που οδηγούν οι Έλληνες φαίνεται σε μεγάλο βαθμό στοιχεία των χαρακτήρα τους. Είναι αγνώστους γιατί δεν αφήνουν να τους προσηλώνει κανείς. Θέλουν να δείχνουν ότι αυτοί είναι αφορισμοί, ότι είναι κοινά οδηγία, ότι έχουν πιο γρήγορο αυτοκίνητο. Είναι και σπαραχτές γιατί φοβούνται να εξηγηθούν, πρώτα αυτοί. Δεν σέβονται τον άλλον στο σπίτι, είναι πείρας είτε είναι εθελούσιος. Δεν παραμένουν τη προσοχή τους στον πελάτη στις διαδρομές. Κλείνουν το δρόμο στον άλλο οδηγό και δεν διατάζουν να παύσουν όσον τους</p>
<p>Ο ρόλος της (ελληνικής) παράδοσης</p> <p>Παράδοση ονομάζεται το σύνολο των υλικών, πνευματικών, ηθικών και γαϊκόταμα πολιτιστικών στοιχείων του παρελθόντος που συνθέτουν την ταυτότητα ενός λαού, μεταβιβάζοντας από γενιά σε γενιά και συμβάλλουν στην πολιτιστική εξέλιξη. Οι Έλληνες έχουμε κληρονομήσει από τους προγόνους μας πολύ πλούσια παράδοση αφού και η ιστορία του λαού μας είναι πολύ πλούσια. Έτσι μπορούμε να μιλάμε για την πνευματική, την κοινωνική, τη θρησκευτική, την πολιτιστική, την εθνική, την ιστορική μας παράδοση που όχι μόνο φώτισε και φωτίζει το λαό μας αλλά αποτέλεσε και τη βάση του σύγχρονου πολιτισμού.</p> <p>Αυτή την πλούσια παράδοση οφείλουμε οι Έλληνες να τη διαφυλάτουμε με τέτοιο τρόπο όμως, που να μην εμποδίζεται η πρόοδος. Δεν πρέπει δηλαδή να μένουμε προσκολλημένοι σ' αυτή, πάσχοντας από την ασθένεια της προγονοκλήθιας. Γιατί με αυτόν τον τρόπο θα δικαιωνόμαστε και τα αρνητικά στοιχεία που μας έχουν παραδοθεί. Ούτε πάλι στο όνομα της προόδου να διαγράφουμε την παράδοσή μας αναγράφουμε κάθε τι καινούριο, γιατί η υπερβολή της <u>προοδοκλήθιας</u> θα μας κάνει να χάσουμε τις ρίζες μας. Θα πρέπει λοιπόν να γαρνίζουμε την παράδοσή μας και να κρατάμε από αυτή τα στοιχεία που δίνουν πνοή και ουσία στη ζωή μας.</p> <p>Με τον τρόπο αυτό, απαλλαγμένοι από τα στοιχεία που σφαιματούν την ανάπτυξη σε την πρόοδο θα βαδίσουμε το δρόμο μας μαζί με τους λαούς που έχουν κοινά στοιχεία με μας, είτε βρίσκονται στην Ευρώπη, είτε στην Ανατολή.</p>	<p>Το ταξίδι του Οδυσσέα</p> <p>Στα ομηρικά έπη ο Οδυσσέας περιπλανήθηκε και γνώρισε ολόκληρο τον κόσμο για να επιστρέψει έλεος στο σπίτι του που πάντα νοσταλγούσε. Και ο σύγχρονος Έλληνας, γνωρίζει νέους τόπους, νέες συνήθειες και παραδόσεις και δεν κινδυνεύει να χάσει από αυτές, παρά μόνο από τον ίδιο τον εαυτό. Αυτός πρέπει να βάλει όρια στο πια από αυτά τα καινούρια στοιχεία αφήνει να ακολουθήσει και ποια από τη δική του κληρονομιά αφήνει να κρατήσει και να μεταφέρει στους άλλους λαούς. Γιατί οι Έλληνες έχουν μεταφέρει πολλά στοιχεία από την πνευματική του κληρονομιά στους λαούς της Ευρώπης, βοήθησαν να οικοδομηθεί αυτό που λέμε σήμερα ευρωπαϊκός πολιτισμός.</p> <p>Έτσι η Ελλάδα βρίσκεται πιο κοντά πολιτισμικά με τις χώρες της δύσης εκ' όσον με τις χώρες της Ανατολής. Γιατί οι δυτικές χώρες την περίοδο της Αναγέννησης και του Διαφωτισμού γνώρισαν την ελληνική σκέψη και παράδοση, υιοθέτησαν τις αξίες και τη φιλοσοφία της και έχτισαν τον δικό τους πολιτισμό. Πολλές ελληνικές λέξεις βρίσκονται στη βάση των επιστημών που ανέπτυξαν και πολλές αναφορές στους αρχαίους σοφούς προοδούν τη σκέψη των καινοεργών.</p> <p>Όμως αρκετά στοιχεία της ελληνικής παράδοσης παραμένουν με φιλοσοφίας της Ανατολής. Έχουν κι αυτά την αξία τους και δίνουν στην Ελλάδα το προνόμιο να γερνώνει την Ανατολή και τη δύση. Αυτά βέβαια πρέπει να διαχωριστούν από τα στοιχεία που οδηγούν στην οπισθοδρόμηση, όπως η μορφολαγρία και η νεοδρόμηση. Γιατί τα δεύτερα πρέπει να εγκαταλειφθούν μαζί με τις παραχημένες μορφές παράδοσης που εμποδίζουν κάθε βήμα προς την πρόοδο.</p> <p>Καταληκτικά, είναι στο χέρι του Οδυσσέα να επιλέξει τι θα κρατήσει και τι θα αφήσει από τον πλοίο που κρατάει στα χέρια του. Δεν κινδυνεύει λοιπόν από τίποτα άλλο, παρά από τις ιδέες του της αηλογίας και από το χαρακτήρα του.</p>

Κάθε παρουσίαση την ακολουθούσε συζήτηση σχετική με το περιεχόμενο, με τα χαρακτηριστικά του άρθρου που εντοπίζαμε στα κείμενα, ενώ ζητούσα από τα μέλη των ίδιων των ομάδων να βελτιώσουν ένα σημείο του κειμένου τους όσον αφορά την έκφραση. Μετά την παρουσίαση μιας ομάδας τέθηκε το ζήτημα της αντιγραφής

/επικόλλησης στοιχείων από τα κείμενα που δόθηκαν για ανάγνωση και προβληματισμό, πράγμα που η ομάδα έκανε πολύ έντονα.

Τα άρθρα στη συνέχεια ανέβηκαν στο wiki της τάξης.

Για την αξιολόγηση της συμμετοχής, της πρόσληψης και της ανταπόκρισης των μαθητών χρησιμοποιήθηκαν τα φύλλα εργασίας, που αποτελούν τα παραδοτέα (1^η φάση ατομικά φύλλα εργασίας, 2^η φάση ομαδικά φύλλα εργασίας).

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο δίωρο

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

1^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Διαβάστε τους στίχους του τραγουδιού: **Μάνα μου Ελλάς – 1983 σε στίχους Νίκου Γκάτσου και μουσική Σταύρου Ξαρχάκου για την ταινία του Γιώργου Φέρρη «Ρεμπέτικο»** και σημειώστε στα κενά μεταξύ των στροφών καταστάσεις, σκέψεις, εικόνες και ερωτήματα που σας δημιουργούνται.

Μάνα μου Ελλάς

Δεν έχω σπίτι πίσω για να ῥθώ
ούτε κρεβάτι για να κοιμηθώ
δεν έχω δρόμο ούτε γειτονιά
να περπατήσω μια Πρωτομαγιά.

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα ῥπες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τώρα που ξυπνήσανε τα φίδια
εσύ φοράς τα αρχαία σου στολίδια
και δε δακρύζεις ποτέ σου μάνα μου Ελλάς
που τα παιδιά σου σκλάβους ξεπουλάς.

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα ῥπες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τότε που στη μοίρα μου μιλούσα
είχες ντυθεί τα αρχαία σου τα λούσα
και στο παζάρι με πήρες γύφτισσα μαϊμού
Ελλάδα Ελλάδα μάνα του καημού.

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα 'πες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τώρα που η φωτιά φουντώνει πάλι
εσύ κοιτάς τα αρχαία σου τα κάλλη
και στις αρένες του κόσμου μάνα μου Ελλάς
το ίδιο ψέμα πάντα κουβαλάς.

2^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Διαβάστε τους στίχους του τραγουδιού: «**Όμορφη και παράξενη πατρίδα**» σε στίχους **Οδυσσέα Ελύτη και μουσική Δημήτρη Λάγιου** και σημειώστε στα κενά μεταξύ των στροφών καταστάσεις, σκέψεις, εικόνες και ερωτήματα που σας δημιουργούνται. Προσπαθήστε να προσδιορίσετε τα χαρακτηριστικά των Ελλήνων που περιγράφονται μεταφορικά στη δεύτερη και τέταρτη στροφή.

Όμορφη και παράξενη πατρίδα

Όμορφη και παράξενη πατρίδα
ω σαν αυτή που μου `λαχε δεν είδα

Ρίχνει να πιάσει ψάρια πιάνει φτερωτά
στήνει στην γη καράβι κήπο στα νερά
κλαίει φιλεί το χώμα ξενιτεύεται
μένει στους πέντε δρόμους αντρειεύεται

Όμορφη και παράξενη πατρίδα
ω σαν αυτή που μου `λαχε δεν είδα

Κάνει να πάρει πέτρα την επαρατά
κάνει να τη σκαλίσει βγάνει θάματα
μπαίνει σ' ένα βαρκάκι πιάνει ωκεανούς
ξεσηκωμούς γυρεύει θέλει τύραννους

Όμορφη και παράξενη πατρίδα
ω σαν αυτή που μου `λαχε δεν είδα

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ 1^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Μάννα μου Ελλάς

1. Παρακολουθήστε το βίντεο με την αρχική εκτέλεση του τραγουδιού (από την ταινία «Ρεμπέτικο» <http://www.youtube.com/watch?v=4oLCjZEkNU>) και εμπλουτίστε τις σημειώσεις σας αν μπορείτε. Εντοπίστε στη συνέχεια τα σημεία που γίνεται ποιητική χρήση της γλώσσας και προσπαθήστε να αντικαταστήσετε τα σημεία αυτά με άλλες φράσεις όπου η χρήση της γλώσσας είναι κυριολεκτική.

Ποιητική χρήση της γλώσσας	Κυριολεκτική χρήση

2. Παρακολουθήστε το βίντεο από το ΥΤ., στο οποίο ο σύγχρονος δημιουργός σχολιάζει την επικαιρότητα. <http://www.youtube.com/watch?v=tARkMCiedWM>

- εντοπίστε σημεία που κατά τη γνώμη σας αυθαιρετεί ως προς το αρχικό νόημα του κειμένου

.....

- σημεία όπου γίνεται επίκληση στο συναίσθημα ή επίκληση στη λογική

.....

- σημεία όπου το σχόλιο είναι εύκολο και ξεπέφτει σε λαϊκισμό

.....

2^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: «Όμορφη και παράξενη πατρίδα»

Παρακολουθήστε το βίντεο την ερμηνεία του Παντελή Θαλασσινού

<http://www.youtube.com/watch?v=nx0qBVBarnk> και στη συνέχεια του σύγχρονου «σχολιαστή» <http://vithos-psihis.pblogs.gr/2008/08/omorfh-kai-paraxenh-patrida.html>:

Με αφορμή τον μετασχηματισμό των τραγουδιών σε βίντεο και την ελεύθερη διακίνησή τους μέσα από το διαδίκτυο, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα σχετικά με τον ρόλο του σύγχρονου αυτού μέσου στη ζωή μας.

Η χρήση του διαδικτύου (ίντερνετ)	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Προάγει τη διακίνηση της πληροφορίας		
Ενισχύει την πληροφόρηση		
Βοηθάει στην ερμηνεία και κατανόηση του κόσμου που μας περιβάλλει.		
Βοηθάει στη διδακτική διαδικασία κάνοντάς τη πιο ενδιαφέρουσα		
Ενθαρρύνει την αυτενέργεια του μαθητή		
Ενισχύει την ορθογραφία και την κατάκτηση της γλωσσικής δεξιότητας των νέων		
Προσφέρει τη δυνατότητα για νέους τρόπους έκφρασης και επικοινωνίας		
Κάνει προσβάσιμη την πληροφορία σε όλους		
Λειτουργούν μηχανισμοί ελέγχου της πληροφορίας		
Ανησυχητικό είναι το έλλειμμα αξιοπιστίας των πληροφοριών		
Είναι ένα αριστοκρατικό μέσον. Κάποια κοινωνικά στρώματα αποκλείονται από την πληροφορία		
Δημιουργείται ένα περιβάλλον γόνιμων πολιτιστικών ανταλλαγών και επιδράσεων		
Καλλιεργείται η αρετή της ανεκτικότητας στο «διαφορετικό», η διεθνιστική αντίληψη μέσα στις κοινωνικές δομές της παγκοσμιοποίησης,		

στις οποίες ζει ο μαθητής		
Προσφέρεται για μέσον πολιτικής προπαγάνδας		
Πρωθείται μέσα από αυτό πορνογραφικό και άλλο ακατάλληλο έως και εγκληματικό υλικό, που μπορεί να κλονίσει τις κοινωνίες του μέλλοντος		
Υπάρχει κίνδυνος να υποκαταστήσει τις διαπροσωπικές σχέσεις		
Απομακρύνει από τη μελέτη βιβλίων και αμβλύνει την κριτική ικανότητα		
Περιορίζει την διάθεση για παιχνίδι και ομαδική ζωή		
Μπορεί να εγκλωβίσει το νέο σε μια εικονική πραγματικότητα		
Μπορεί να βοηθήσει σε ένα πιο δίκαιο σύστημα διακυβέρνησης με την άμεση συμμετοχή όλων των πολιτών σ' αυτή.		
Για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του πρέπει να τεθούν νόμοι και φραγμοί.		
Κανένας νόμος, κανένας φραγμός. Η πληροφορία πρέπει να κυκλοφορεί ελεύθερα		

2^ο δίωρο (ομαδική εργασία)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

Α ομάδα:

1. Διαβάστε το άρθρο στην εφημερίδα *Καθημερινή* για το χαρακτήρα των νεοελλήνων: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_1_17/12/2010_426117 (Ο χαρακτήρας των νεοελλήνων κατά την Britannica του 1910)
2. Συζητήστε με τα μέλη της ομάδας σας τα χαρακτηριστικά που αποδίδει ο συντάκτης του άρθρου στους έλληνες και σημειώστε τα σημεία όπου συμφωνείτε ή διαφωνείτε.
3. Ακούστε πάλι το τραγούδι «μάννα μου Ελλάς» και προσπαθήστε να το σχολιάσετε χρησιμοποιώντας τις απόψεις της ομάδας σας. Συνδυάστε εικόνα και κείμενο. Η ματιά σας προσπαθήστε να είναι κριτική.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Βρείτε κι άλλα βίντεο με τραγούδια που εκφράζουν τον ίδιο προβληματισμό και παρουσιάστε τα σχολιασμένα στους συμμαθητές σας. (π.χ. Μητροπάνος: «Σαν πλανόδιο τσίρκο» <http://www.youtube.com/watch?v=38C8CcJjXkM>)

Η

Ετοιμάστε ένα κείμενο – άρθρο – όπου θα σχολιάζετε τα χαρακτηριστικά των ελλήνων.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

2^ο δίωρο (ομαδική εργασία)

Β ομάδα:

1. Διαβάστε το κείμενο: [Η ψυχολογία των νεοελλήνων](#) (Εκφραση-Εκθεση Γ' λυκείου, σελ. 32-33)
2. Συζητήστε με τα μέλη της ομάδας σας τα χαρακτηριστικά που αποδίδει ο συντάκτης του κειμένου στους έλληνες και σημειώστε τα σημεία όπου συμφωνείτε ή διαφωνείτε.
3. Ακούστε πάλι το τραγούδι «μάννα μου Ελλάς» και προσπαθήστε να το σχολιάσετε χρησιμοποιώντας τις απόψεις της ομάδας σας. Συνδυάστε εικόνα και κείμενο. Η ματιά σας προσπαθήστε να είναι κριτική.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Βρείτε κι άλλα βίντεο με τραγούδια που εκφράζουν τον ίδιο προβληματισμό και παρουσιάστε τα σχολιασμένα στους συμμαθητές σας. (π.χ. Μητροπάνος: «Σαν πλανόδιο τσίρκο» <http://www.youtube.com/watch?v=38C8CcJjXkM>)

Η

Ετοιμάστε ένα κείμενο – άρθρο – όπου θα σχολιάζετε τα χαρακτηριστικά των ελλήνων

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

2^ο δίωρο (ομαδική εργασία)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

Γ ομάδα:

1. Διαβάστε το κείμενο: [Κορνήλιος Καστοριάδης, Η σχέση μας με την παράδοση](#) (Θεματικοί κύκλοι, σελ. 450)
2. Συζητήστε με τα μέλη της ομάδας σας τα χαρακτηριστικά που αποδίδει ο συγγραφέας στην παράδοση. Συμβουλευτείτε για τον όρο και τη σημασία του αν θέλετε και άλλες πηγές. (π.χ. Νίκος Ξυδάκης, «Ανατολή ή Δύση; Βασανίζομαι» <http://ks212790.kimsufi.com/news/egrapsan-eipan/anatoli-i-dysi-basanizomai-toy-nikoy-g-ksydaki> ή τις αναρτημένες σημειώσεις στην ηλεκτρονική τάξη, σελ 40: <http://eclass.sch.gr/courses/EL469137/document/%D6%D5%CB%CB%C1%C4%C9%CF2012%F3%F5%ED%F4%EF%EC%E5%F5%EC%DD%ED%EF.doc>) Καταγράψτε στο φύλλο εργασίας τις θέσεις του συγγραφέα καθώς και τις θέσεις της ομάδας σας.
3. Ακούστε πάλι το τραγούδι «Όμορφη και παράξενη πατρίδα» και προσπαθήστε να το σχολιάσετε με τις απόψεις της ομάδας σας. Συνδυάστε εικόνα και κείμενο. Η ματιά σας προσπαθήστε να είναι κριτική.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Βρείτε κι άλλα βίντεο με τραγούδια που εκφράζουν τον ίδιο προβληματισμό και παρουσιάστε τα σχολιασμένα στους συμμαθητές σας. (π.χ. Μητροπάνος: «Σαν πλανόδιο τσίρκο» <http://www.youtube.com/watch?v=38C8CcJjXkM>)

Η

Ετοιμάστε ένα κείμενο – άρθρο – όπου θα μιλάτε για το ρόλο της (ελληνικής) παράδοσης στην εποχή μας. Ανήκουμε στη Δύση (Ευρώπη) ή στην Ανατολή;

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ:

.....
.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2^ο δίωρο (ομαδική εργασία)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

Δ ομάδα:

1. Διαβάστε το κείμενο: Αλέκος Φασιανός, [«Η ελληνικότητα κινδυνεύει από εμάς»](#). **Το ΒΗΜΑ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 17/01/2010 06:52**

2. Συζητήστε με τα μέλη της ομάδας σας τα χαρακτηριστικά που αποδίδει ο συγγραφέας στην παράδοση. Συμβουλευτείτε για τον όρο και τη σημασία του αν θέλετε και άλλες πηγές. (π.χ. Νίκος Ξυδάκης, «Ανατολή ή Δύση; Βασανίζομαι»

<http://ks212790.kimsufi.com/news/egrapsan-eipan/anatoli-i-dysi-basanizomai-toy-nikoy-g-ksydaki> ή τις αναρτημένες σημειώσεις στην ηλεκτρονική τάξη, σελ 40:

<http://eclass.sch.gr/courses/EL469137/document/%D6%D5%CB%CB%C1%C4%C9%CF2012%F3%F5%ED%F4%EF%EC%E5%F5%EC%DD%ED%EF.doc>) Καταγράψτε στο φύλλο εργασίας τις θέσεις του συγγραφέα καθώς και τις θέσεις της ομάδας σας.

3. Ακούστε πάλι το τραγούδι «όμορφη και παράξενη πατρίδα» και προσπαθήστε να το σχολιάσετε με τις απόψεις της ομάδας σας. Συνδυάστε εικόνα και κείμενο. Η ματιά σας προσπαθήστε να είναι κριτική.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Βρείτε κι άλλα βίντεο με τραγούδια που εκφράζουν τον ίδιο προβληματισμό και παρουσιάστε τα σχολιασμένα στους συμμαθητές σας. (π.χ. Μητροπάνος: «Σαν πλανόδιο τσίρκο» <http://www.youtube.com/watch?v=38C8CcJjXkM>)

Η

Ετοιμάστε ένα κείμενο – άρθρο – όπου θα μιλάτε για το ρόλο της (ελληνικής) παράδοσης στην εποχή μας. Ανήκουμε στη Δύση (Ευρώπη) ή στην Ανατολή;

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ:

.....
.....
.....
.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

**ΕΣΠΑ
2007-2013**
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

-

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Λαμβάνοντας υπόψη τη δύσκολη χρονική περίοδο της εφαρμογής του σεναρίου, μπορούμε να πούμε ότι η εφαρμογή ήταν αρκετά επιτυχημένη γιατί:

- κατάφερε να κινητοποιήσει μαθητές που είτε δεν ενδιαφέρονται αρκετά για το σχολείο είτε είναι αρκετά αδύνατοι, είτε πολύ αγχωμένοι ενόψει των Πανελλαδικών εξετάσεων.
- σε αρκετά μεγάλο βαθμό προσέγγισε τους στόχους που είχε θέσει η συντάκτρια του σεναρίου και όσον αφορά την ανάπτυξη του προβληματισμού για τη θέση της χώρας μας στο σύγχρονο κόσμο και για τη στάση των μαθητών απέναντι στο διαδίκτυο αλλά και για την ανάπτυξη συνεργασίας κατά τη λειτουργία των ομάδων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Kalantzis, M. & C. Bill. 2001. «Πολυγραμματισμοί» [E2], Πύλη για την Ελληνική γλώσσα. [στη βιβλιοθήκη του διαλόγου: <http://dialogos.greek-language.gr/mod/folder/view.php?id=15>]
- Καραντζόλα, Ε. 2000. «Από τα 'γράμματα' στον (κριτικό) γραμματισμό. Συνέπειες για τη διδασκαλία/ εκμάθηση του γραπτού λόγου στο σχολείο». Εισήγηση στο Forum συζητήσεων του Ηλεκτρονικού Κόμβου του ΚΕΓ (Δράση 4), www.Komvos.edu.gr [στη βιβλιοθήκη του διαλόγου: <http://dialogos.greek-language.gr/mod/folder/view.php?id=15>]

Κουτσογιάννης, Δ. 2000. Προς μια γραμματική του παιδαγωγικού λόγου. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα: Πρακτικά της 30ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη. [ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]

Κουτσογιάννης, Δ., Μ. Παυλίδου & Ι. Χαλυσιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας,

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bth_mia.pdf

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.

Κουτσογιάννης, Δ. & Αλεξίου, Μ. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Μελέτη στο πλαίσιο της Δράσης 62 (Π.3.1.3)*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, <http://www.greeklanguage.gr/aboutdigitalschool>.

Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (ΤΕΚ). *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Τεύχος 1 (Γενικό μέρος)* ΕΑΙΠΥ

ΥΠΕΠΘ. 2006-2007. *Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο ενιαίο λύκειο*: ΟΕΔΒ.

Χατζησαββίδης, Σ. «Από την παιδαγωγική του γραμματισμού στους πολυγραμματισμούς» [στη βιβλιοθήκη του διαλόγου: <http://dialogos.greek-language.gr/mod/folder/view.php?id=15>]